PENSIONS
MYNDIGHETEN

Försäkringspolicy för premiepensionsrörelsen

Analysavdelningen

Datum 2023-06-01
Dok.bet. PID282241
Version 3.0
Dnr/Ref. VER 2022-64

PM59009 1.0

Dokumentinformation

Datum	Namn/Regelverksförfattare	Roll/Befattning
22-02-17	Erland Ekheden	Chefaktuarie

Godkännande

Datum	Version	Namn/Regelverksägare	Roll/Befattning
22-02-17	1.0	Pensionsmyndighetens styrelse	
22-11-18	2.0	Pensionsmyndighetens styrelse	
23-05-10	3.0	Pensionsmyndighetens styrelse	

Dokumenthistorik (ändringar eller notering om årlig översyn)

Datum	Version	Dnr	Namn	Kommentar (t.ex. materiell eller redaktionell ändring, dokument ok vid årlig översyn)
	4.2	VER 2015-101	Försäkringstekniska riktlinjer för Pensionsmyndighetens premiepensionsrörelse	Upphävd, ersatt av denna policy
22-02-17	1.0	VER 2022-64	Försäkringspolicy för premiepensionsrörelsen	Upprättad, redaktionell översyn av tidigare riktlinjer med anledning av nya föreskrifter från FI.
22-12-01	2.0	VER 2022-64		Höjt avkastningsantagande (5.1.2)
23-06-01	3.0	VER 2022-64		Ny konsolideringspolicy, övergång till avkastningsränta (5.5)

Dokumentreferenser

Referensnr	Dok.bet. (PID nr)	Dokumentnamn och diarienummer
Ref 1	PID180474	Arbetsordning VER 2021–126
	PID 281417	Placeringspolicy för premiepensionsrörelsen
	AAG115602	Försäkringstekniskt beräkningsunderlag för Pensionsmyndigheten – premiepension i form av fondförsäkring VER 2017-168
	AAG115498	Försäkringstekniskt beräkningsunderlag för Pensionsmyndigheten – premiepension i form av traditionell försäkring VER 2017-169

Förklaring av ord och förkortningar

Ord/Förkortning	Förklaring

Innehåll

1 Inledning 5
1.1 Syftet med policyn 5
1.1.1 Försäkringstekniskt beräkningsunderlag 5
1.2 Tillämpningsområde och målgrupp 5
1.3 Externa regler och krav 5

2 Intern styrning och kontroll 6
2.1 Roller och ansvar 6

3 Generella regler för premiepensionsrörelsen 7
3.1 Principer för val av dödlighetsantaganden 7
3.2 Bestämning av pensionsbelopp, delningstal 7
3.2.1 Förskottsränta 7
3.2.2 Dödlighet 7
3.2.3 Driftskostnader 7
3.3 Uttag av administrationsavgift 7
3.4 Överföring av pensionsrätt till make 8
3.5 Återförsäkring 8

4 Fondförsäkring 8
4.1 Bestämning av pensionsspararens tillgodohavande 8
4.1.1 Premieinbetalningar 8
4.1.2 Utbetalningar 9
4.1.3 Byte av fonder 9
4.1.4 Arvsvinst 9
4.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar 9
4.2.1 Fondförsäkringsåtaganden 9
4.2.2 Oreglerade skador 9
4.2.3 Övriga avsättningar 9
4.3 Flytt och överföring 9
4.4 Fördelning av återbäring 9

5 Traditionell försäkring 9
5.1 Bestämning av pensionsspararens garanterade förmån 10
5.1.1 Inbetalningar 10
5.1.2 Avkastning 10
5.1.3 Dödlighet 10
5.1.4 Driftskostnader 10
5.1.5 Säkerhetsbelastning 10
5.1.6 Höjning av garanterade belopp 10
5.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar 10
5.2.1 Livförsäkringsavsättning 10
5.2.1.1 Diskontering 10
5.2.1.2 Dödlighet 10
5.2.1.3 Driftskostnader 11
5.2.2 Oreglerade skador 11
5.2.3 Villkorad återbäring 11

5.3 Återköp 11
5.3.1 Villkor för återköp 11
5.3.2 Beräkning av tekniskt återköpsvärde 11
5.4 Fördelning av återbäring 11
5.4.1 Princip för fördelning av överskott 11
5.4.2 Retrospektiv reserv 11
5.4.2.1 Avkastningsränta 11
5.4.2.2 Arvsvinst 11
5.4.2.3 Uttag av administrationsavgift 12
5.4.3 Delningstal 12
5.5 Konsolideringspolicy 12
5.5.1 Konsolidering 12
5.5.2 Syfte 12
5.5.3 Mål för konsolidering 12
5.5.4 Hantering med avkastningsränta 12
5.6 Överskottsmål 12
5.6.1 Syfte 12
5.6.2 Utformning 12
5.6.3 Hantering om tillgångarna understiger överskottsmålet 13
5.6.4 Underskottshantering i enskilda försäkringar 13
6 Efterlevandeskydd för premiepension under pensionstiden ... 13
6.1 Försäkringar på två liv 13
6.2 Teckning och ändring av efterlevandeskydd 13
6.2.1 Teckna efterlevandeskydd 13
6.2.2 Borttag av efterlevandeskydd 13
6.2.3 Lägga till ny medförsäkrad då tidigare medförsäkrad avlidit 14
6.2.4 Övriga ändringar 14

1 Inledning

Det framgår av socialförsäkringsbalken (2010:110) att Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare för försäkringsverksamheten i premiepensionssystemet och att verksamheten (premiepensionsrörelsen) ska bedrivas enligt försäkringsmässiga principer. Det innebär att Pensionsmyndigheten ska följa allmänt vedertagna principer inom försäkringsväsendet vid frågor av försäkringskaraktär som inte regleras i lag eller föreskrifter. I uppdraget ingår att förvalta tillgångarna i premiepensionsförsäkringen för pensionsspararnas räkning och hantera åtagandena till pensionsspararna[1].

Före pensionstid förvaltas premiepensionsmedlen i fondförsäkring. Under pensionstid har pensionssparare rätt att ha kvar sina premiepensionsmedel i fondförsäkring eller att flytta medlen till traditionell försäkring (livränta med garanterade belopp) där myndigheten ansvarar för hur tillgångarna ska placeras. Under pensionstid har pensionssparare rätt att teckna efterlevandeskydd för sin premiepension (två-liv-ränta). Pensionssparare har även möjlighet att överföra intjänad pensionsrätt för premiepension till make/maka/registrerad partner.

1.1 Syftet med policyn

Syftet med policyn är att ange principer för försäkringstekniska beräkningar i enlighet med rådande lagar och föreskrifter samt att beskriva produkterna inom premiepensionssystemet och hur de fungerar.

Denna policy innehåller myndighetens försäkringstekniska riktlinjer, som myndigheten enligt lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet är skyldig att upprätta. Tillsammans med myndighetens *Placeringspolicy för premiepensionsrörelsen* utgör den det övergripande ramverket för premiepensionsrörelsen.

Den innehåller även en konsolideringspolicy (5.5) som anger hur överskott som uppstår i den traditionella försäkringen ska fördelas till de försäkrade.

1.1.1 Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

Utöver denna policy ska det finnas ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag som innehåller de antaganden som behövs för de beräkningar som redovisas i denna policy.

1.2 Tillämpningsområde och målgrupp

Policyn omfattar samtliga premiepensionsförsäkringar och är anpassad till myndighetens olika åtaganden för fondförsäkring respektive traditionell försäkring. Policyn riktar sig främst till chefer och övriga medarbetare och externa uppdragstagare som är involverade i premiepensionsrörelsen.

Policyn utgör tillsammans med *Placeringspolicy för premiepensionsrörelsen* grund för styrelsens uppföljning av premiepensionsrörelsen samt bedömning av intern styrning och kontroll.

1.3 Externa regler och krav

Denna policy utgår från de externa regler som gäller för premiepensionsrörelsen:

- Bestämmelser i socialförsäkringsbalken (2010:110) om:
  - efterlevandeskydd (89, 91, 92 kap.)
  - överföring av pensionsrätt (61 kap.)
  - beräkning av premiepension (64 kap.)

[1] *Pensionssparare* används i enlighet med socialförsäkringsbalken, det innefattar även pensionärer och medförsäkrade vid efterlevandeskydd (två-livränta).

- Bestämmelser i lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet.
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet (FFFS 2022:1).
- Förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll.

2 Intern styrning och kontroll

Pensionsmyndighetens styrning och kontroll ska med rimlig säkerhet uppnå att myndigheten kan fullgöra uppdraget att förvalta och betala ut pensionsspararnas premiepensionsmedel. Myndigheten ska vid varje tidpunkt kunna uppfylla sina försäkringsmässiga åtaganden och ha kontroll över försäkringsriskerna.

Styrningen och kontrollen ska säkerställa att Pensionsmyndigheten vid intressekonflikter uteslutande agerar i pensionsspararnas intressen.

Pensionsmyndigheten ska i försäkringsverksamheten följa myndighetens interna regler om systematiskt riskarbete och rapporteringen till Finansinspektionen ska vara rättvisande.

2.1 Roller och ansvar

Styrelsen ansvarar för att fastställa antaganden om avkastning vid beräkning av garanterat belopp (se 5.1.2), solvenstak, målsolvens och beslut om höjning av garanterade belopp (se 5.1.6) samt mål för konsolideringsnivån (se 5.5.2). Tillämpade principer och parametrar omprövas varje år eller oftare om behov uppstår. Även vissa antaganden som anges i dessa försäkringstekniska riktlinjer beslutas av styrelsen.

Generaldirektören har det operativa ansvaret för försäkringsverksamheten och har rätt att besluta om övriga parametrar och antaganden för de försäkringstekniska beräkningarna efter förslag från chefaktuarien. Dessa antaganden är:

- arvsvinst (se 4.1.4 och 5.4.2.2)
- avgiften vid överförd pensionsrätt (se 3.4)
- driftskostnader (se 3.2.3, 5.1.4 och 5.2.1.3)
- dödlighet (3.2.2, 5.1.3 och 5.2.1.2)
- räntan på pensionsrätter
- säkerhetsbelastning (5.1.5)
- förskottsränta (se 3.2.1)
- administrationsavgift (se 3.3 och 5.4.2.3)

Formler och tekniska anvisningar i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget beslutas också av generaldirektören efter förslag från chefaktuarien.

Chefaktuarien har uppdraget som övervakande aktuarie enligt FFFS 2022:1 och har ansvar för att beräkningsunderlaget är komplett och efterlevs.

3 Generella regler för premiepensionsrörelsen

Premiepensionsrörelsen består av produkterna fondförsäkring och traditionell försäkring. Traditionell försäkring kan tecknas först då uttag av pension påbörjas. Både fondförsäkring och traditionell försäkring kan under vissa förutsättningar tecknas med efterlevandeskydd. Utbetalning från premiepensionsförsäkring är livsvarig och beroende av att den försäkrade, eller medförsäkrade vid efterlevandeskydd, lever.

Tidigaste ålder för uttag av premiepension regleras i socialförsäkringsbalken. Det finns ingen reglerad slutålder för när uttag måste påbörjas.

3.1 Principer för val av dödlighetsantaganden

För att spegla det faktum att olika generationer uppvisar olika dödlighetsmönster används kohortdödlighet, det vill säga olika dödlighetsantaganden som är anpassade efter respektive generation. Som grund för antagandena används offentlig statistik, särskilt SCB:s prognoser för framtida livslängder i befolkningen. Antagandena anpassas efter den erfarna dödligheten i Pensionsmyndighetens bestånd.

3.2 Bestämning av pensionsbelopp, delningstal

Helt årligt pensionsbelopp bestäms som värdet av tillgodohavandet på det konto som hör till varje premiepensionsförsäkring, dividerat med ett delningstal. Delningstalet är det förväntade nuvärdet av en utbetalning av en krona per år så länge pensionsspararen lever. Det bestäms med antaganden om förskottsränta (värdetillväxt på tillgångarna som Pensionsmyndigheten förvaltar för pensionärernas räkning), dödlighet och driftskostnader. Antagandena väljs enligt 3.2.1–3.2.3 så att utbetalda belopp kan förväntas bibehålla konstant köpkraft. Antaganden kan skilja sig mellan fondförsäkring och traditionell försäkring när det är motiverat.

Pensionsbeloppet bestäms kalenderårsvis. Pension utbetalas normalt månadsvis och då som en tolftedel av årsbeloppet. Pensionsbeloppet ändras normalt inte under året. Det sätts dock till noll om tillgodohavandet på kontot skulle bli negativt.

Belopp att utbetala kan vara viss andel, 75 %, 50 % eller 25 %, av helt pensionsbelopp och avrundas till hel krona.

3.2.1 Förskottsränta

Förskottsräntan utgör en realistisk bedömning av den reala värdetillväxten under försäkringstiden för de tillgångar Pensionsmyndigheten förvaltar för pensionärernas räkning i fondförsäkring respektive traditionell försäkring.

3.2.2 Dödlighet

Dödligheten är en prognos för den framtida dödligheten bland de försäkrade och medförsäkrade. Den beror av ålder och födelseår och är könsneutral. Den bestäms som beskrivs i avsnitt 3.1.

3.2.3 Driftskostnader

Driftskostnaderna uppskattas med prognoser för den del av Pensionsmyndighetens verkliga framtida kostnader som kan anses härröra från fondförsäkringsverksamheten respektive den traditionella försäkringsverksamheten.

3.3 Uttag av administrationsavgift

Pensionsmyndighetens totala avgiftsuttag för ett år beslutas av regeringen efter förslag från myndigheten och ska täcka de verkliga kostnader som kan anses härröra från försäkringsverksamheten.

Administrativ avgift tas ut från pensionsspararnas premiepensionskonton minst en gång per år.

3.4 Överföring av pensionsrätt till make

Enligt socialförsäkringsbalkens 61 kap 11–16 §§ kan premiepensionsrätt överföras till den försäkrades make. Enligt 64 kap 44§ ska en avgift tas från överföringen som svarar mot minskad arvsvinst i systemet.

Den överförda premien delas upp i två delar.

Den ena delen tillförs mottagarens försäkring som en inbetalning. Storleken av denna del bestäms så att överföringar inte förväntas förändra storleken av Pensionsmyndighetens samlade premiepensionsutbetalningar. Härvid tas hänsyn till

- skillnaden i förväntad livslängd mellan kvinnor och män,
- mängden premiepensionsrätt som överförs från man till kvinna respektive från kvinna till man, samt
- framtida förväntad värdetillväxt för Pensionsmyndighetens tillgångar inom respektive försäkringsprodukt.

Den andra delen, minskningsmedel, motsvarar den avgift som nämns i första stycket och fördelas mellan pensionsspararna inom kollektivet för respektive försäkringsprodukt. Fördelningen sker på samma sätt som fördelning av arvsvinst enligt 4.1.4. respektive 5.4.2.2.

3.5 Återförsäkring

Varken avgiven eller mottagen återförsäkring förekommer i Pensionsmyndighetens premiepensionsrörelse.

4 Fondförsäkring

Pensionsmyndigheten får enligt bestämmelser i socialförsäkringsbalken placera premiepensionsmedel i fondförsäkring. Placering av medel kan göras i

- förvalsalternativet AP7 Såfa, Sjunde AP-fondens portföljer samt AP7 Aktiefond och AP7 Räntefond
- fonder på premiepensionens fondtorg.

4.1 Bestämning av pensionsspararens tillgodohavande

Till varje fondförsäkring finns ett premiepensionskonto med pensionsspararens tillgodohavande i premiepensionssystemet. Pensionsspararens tillgodohavande utgörs av andelar i fonder. Fondinnehavet ändras vid inbetalning, utbetalning och byte av fonder. Värdet av innehavet är antalet fondandelar multiplicerat med respektive fonds köpkurs. Under begränsad tid kan även likvida medel ingå i pensionsspararens tillgodohavande.

4.1.1 Premieinbetalningar

Inbetalda medel uppfattas som engångspremier som höjer tillgodohavandet i fondförsäkringen.

Även negativa inbetalningar kan förekomma vilka sänker tillgodohavandet i försäkringen.

Inbetalda medel fördelas på fonder enligt pensionsspararens placeringsprofil vilken styr ifall medlen ska placeras i AP7 Såfa eller i en egen fondportfölj enligt den procentuella fördelningen av medlen mellan fonderna. Pensionsmyndigheten förvärvar fondandelar på pensionsspararnas uppdrag.

4.1.2 Utbetalningar

Inför utbetalning begär Pensionsmyndigheten inlösen av fondandelar motsvarande värdet av utbetalningen, och pensionsspararens tillgodohavande, räknat i antal fondandelar, minskas. Antalet fondandelar som ska inlösas fördelas mellan fonderna proportionellt mot värdet av fondinnehavet.

4.1.3 Byte av fonder

Avgift vid fondbyte tas ej ut.

4.1.4 Arvsvinst

Arvsvinsten ska bestämmas av det kapital som frigjorts under en period genom dödsfall och de medel varmed premiepensionsrätter minskats vid överföring av pensionsrätt mellan makar (se 3.4) under samma period. Arvsvinst tilldelas minst en gång per år och fördelas proportionellt mot tillgodohavandet den period som arvsvinsten avser. Proportionalitetsfaktorn är en uppskattning av faktisk dödlighet, som beror av ålder men är lika för kvinnor och män. Den ska uppskattas ur Pensionsmyndighetens erfarenhet.

4.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

4.2.1 Fondförsäkringsåtaganden

Pensionsmyndighetens fondförsäkringsåtaganden bestäms för varje försäkring och utgörs av summan av fondinnehavens inlösenvärde och, i förekommande fall, medel som inte är placerade i fonder.

4.2.2 Oreglerade skador

För oreglerade skador ska Pensionsmyndigheten avsätta belopp motsvarande pensionsutbetalningar som ej kunnat verkställas. Ränta utgår ej på dessa belopp.

4.2.3 Övriga avsättningar

Följande poster ska också ingå i försäkringstekniska avsättningar.

- Pensionskapital som frigjorts vid dödsfall (dödsfallskapital) som ännu inte fördelats som arvsvinst.
- Minskningsmedel från överföring av pensionsrätt mellan makar som ännu inte fördelats.

4.3 Flytt och överföring

Försäkring återköps vid flytt till traditionell försäkring enligt 5.1.1 och vid överföring av pensionsrättigheter till EU. Återköpsvärdet är lika med värdet av försäkringens tillgodohavande.

Annan rätt till återköp föreligger inte.

4.4 Fördelning av återbäring

Försäkringen berättigar inte till återbäring.

5 Traditionell försäkring

Pensionsmyndigheten får enligt bestämmelser i socialförsäkringsbalken placera premiepensionsmedel i traditionell försäkring (livränta med garanterade belopp) för de pensionssparare som valt den försäkringsprodukten under pensionstiden. I traditionell försäkring ansvarar myndigheten för hur tillgångarna ska placeras och övertar den finansiella risken för sparandet avseende de garanterade åtagandena.

Pensionsutbetalningar från traditionell försäkring består av ett garanterat belopp och ett tilläggsbelopp.

5.1 Bestämning av pensionsspararens garanterade förmån

Detta avsnitt avser principer för fastställande av garanterat pensionsbelopp och principer för fastställande av de antaganden som därvid behövs.

5.1.1 Inbetalningar

Inbetalda medel uppfattas som engångspremier. Varje ny engångspremie höjer det garanterade årliga pensionsbeloppet. Beloppet bestäms ur engångspremien med antaganden om framtida avkastning, dödlighet och driftskostnader enligt 5.1.2–5.1.4. Säkerhetsbelastning görs enligt 5.1.5.

Även negativa inbetalningar kan förekomma. Därvid sänks det garanterade årliga pensionsbeloppet.

5.1.2 Avkastning

Antagandet om avkastning sätts till 0 procent per år.

5.1.3 Dödlighet

Dödligheten är en försiktig uppskattning av den framtida dödligheten bland de försäkrade. Den beror av den försäkrades ålder och födelseår och är könsneutral.

5.1.4 Driftskostnader

Driftskostnaderna uppskattas som prognoser för den del av Pensionsmyndighetens verkliga kostnader som kan anses härröra från den traditionella försäkringsrörelsen.

5.1.5 Säkerhetsbelastning

Den antagna dödlighetsintensiteten ska säkerhetsbelastas genom att sänkas med en proportionalitetsfaktor.

5.1.6 Höjning av garanterade belopp

Redan fastställda garanterade belopp kan höjas efter styrelsebeslut när solvensnivån överstiger det så kallade solvenstaket. Solvenstaket uppgår till 182 %.

Efter höjningen ska solvensen ligga på en nivå som motsvarar den så kallade målsolvensnivån. Målsolvensnivån uppgår till 172 %.

Höjningens relativa storlek för en enskild försäkring beror av aktuell behållning och tidigare garanterat belopp. Den faktiska höjningen avgörs även av aktuell konsolideringsnivå och solvensnivå samt av målsolvensen. Den exakta formeln för höjningen finns i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget.

5.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

5.2.1 Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättningen bestäms för varje traditionell försäkring som kapitalvärdet av återstående garanterade utbetalningar. Värdet beräknas med antaganden om framtida avkastning (diskontering), dödlighet och driftskostnader enligt 5.2.1.1–5.2.1.3.

5.2.1.1 Diskontering

Diskonteringsräntekurvan bestäms som genomsnittet av marknadsräntan på dels likvida statsskuldsväxlar och statsobligationer och dels säkerställda bolåneobligationer som gäller vid värderingstidpunkten.

Diskonteringsräntan ska väljas med utgångspunkt från löptiden på de kassaflöden som ska värderas.

5.2.1.2 Dödlighet

Dödligheten är en aktsam uppskattning av den framtida dödligheten bland de försäkrade. Den beror av den försäkrades ålder, födelseår och kön.

5.2.1.3 Driftskostnader

Driftskostnaderna uppskattas som prognoser för den del av Pensionsmyndighetens verkliga kostnader som kan anses härröra från den traditionella försäkringsrörelsen.

5.2.2 Oreglerade skador

För oreglerade skador avsätts belopp motsvarande pensionsutbetalningar som ej kunnat verkställas. Ränta utgår ej på dessa belopp.

5.2.3 Villkorad återbäring

Villkorad återbäring förekommer ej.

5.3 Återköp

5.3.1 Villkor för återköp

Traditionell försäkring kan återköpas vid överföring av pensionsrättigheter till EU. Återköpsvärdet beräknas som det största av följande två värden.

- Det tekniska återköpsvärdet enligt 5.3.2.
- Den retrospektiva reserven enligt 5.4.2, multiplicerad med värdet av den kollektiva konsolideringsnivån enligt 5.5.1.

Annan rätt till återköp föreligger inte.

5.3.2 Beräkning av tekniskt återköpsvärde

Det tekniska återköpsvärdet ska beräknas som en prospektiv reserv baserad på det garanterade årliga pensionsbeloppet enligt 5.1.1, och med samma antaganden som vid beräkning av premier i 5.1.2–5.1.4.

5.4 Fördelning av återbäring

5.4.1 Princip för fördelning av överskott

Återbäring till pensionssparare ska tilldelas genom höjning av utbetalt pensionsbelopp. Till varje försäkring hör en retrospektiv reserv enligt 5.4.2. Pensionsbelopp att utbetala bestäms som kvoten mellan den retrospektiva reserven och ett delningstal enligt 5.4.3, dock minst det garanterade beloppet. Återbäringen, som benämns tilläggsbelopp, utgörs av skillnaden mellan utbetalt belopp och det garanterade beloppet. Vid lägre utbetalningsnivå än 100 % reduceras belopp att utbetala i samma grad som det garanterade beloppet.

5.4.2 Retrospektiv reserv

Den retrospektiva reserven är noll då försäkringen påbörjas. Den förändras genom inbetalningar enligt 5.1.1, utbetalning av pensionsbelopp enligt 5.4.1, avkastning, tilldelning av arvsvinst och uttag av avgift enligt 5.4.2.1–5.4.2.3.

5.4.2.1 Avkastningsränta

Avkastningen, den så kallade avkastningsräntan, ska avspegla avkastningen på Pensionsmyndighetens tillgångar för den traditionella försäkringsrörelsen. Avkastningsräntan fastställs månatligen i enlighet med konsolideringspolicyn (5.5).

5.4.2.2 Arvsvinst

Arvsvinsten bestäms av hur mycket retrospektiv reserv som frigjorts under en period genom dödsfall och de medel varmed premiepensionsrätter minskats vid överföring av pensionsrätt enligt 3.2 under samma period. Arvsvinst ska fördelas minst en gång per år proportionellt mot den retrospektiva reserven enligt samma regler som för fondförsäkring, (se 4.1.4). Proportionalitetsfaktorn är en uppskattning av faktisk dödlighet,

som beror av ålder men är lika för kvinnor och män. Den ska uppskattas med stöd av Pensionsmyndighetens erfarenhet.

5.4.2.3 Uttag av administrationsavgift

För uttag av administrationsavgifter ur den retrospektiva reserven gäller samma regler som för fondförsäkring, se 3.3.

5.4.3 Delningstal

Delningstalen ska bestämmas som i 3.2 utgående från den traditionella försäkringsrörelsens förutsättningar.

5.5 Konsolideringspolicy

5.5.1 Konsolidering

Med konsolideringsnivån avses kvoten mellan tillgångarnas marknadsvärde och fördelade förmånsvärden. Fördelade förmånsvärden är summan av garanterade åtaganden och allokerad (preliminärt fördelad) återbäring.

5.5.2 Syfte

Syftet med konsolideringspolicyn är att ange hur stor konsolideringsnivån bör vara och hur överskott ska hanteras och fördelas till kontot i respektive försäkring.

5.5.3 Mål för konsolidering

Den traditionella försäkringen har ett kollektiv av försäkrade pensionärer. Målet är att allokeringen av återbäring görs så att den aktuella generationen av pensionärer inte får för mycket återbäring på bekostnad av kommande generationer och vice versa. Avkastningsräntan ska avspegla kapitalavkastningen på tillgångarna. Målnivån för den kollektiva konsolideringsnivån är 100 procent.

5.5.4 Hantering med avkastningsränta

Den över- respektive underkonsolidering som redovisas i månadsboksluten fördelas månatligen med avkastningsränta med syfte att uppnå målnivån.

5.6 Överskottsmål

5.6.1 Syfte

Syftet med överskottsmålet är att den traditionella försäkringsrörelsen med hög sannolikhet ska förbli solvent. Överskottsmålet anger hur mycket kapital, uttryckt i procent, som Pensionsmyndigheten ska hålla utöver livförsäkringsavsättningarna.

5.6.2 Utformning

Överskottsmålet är riskbaserat, målnivån beror på riskerna i försäkringsrörelsen. De identifierade relevanta riskerna kan indelas i

- Långlevnadsrisk, att pensionssparare och medförsäkrade lever längre än vad som antagits.
- Ränterisk, förändringar i marknadsräntor som påverkar såväl värdet på Pensionsmyndighetens tillgångar som livförsäkringsavsättningens storlek enligt 5.2.1.1.
- Tillgångsrisk, att marknadsvärdet på Pensionsmyndighetens förvaltade tillgångar förändras. Pensionsmyndigheten ska särskilt beakta att olika tillgångsslag kan vara mer eller mindre riskfyllda.

För var och en av riskerna ska Pensionsmyndigheten beräkna ett belopp. Sedan ska de enskilda beloppen summeras med hänsyn till eventuella korrelationer. Summan utgör det riskbaserade kapitalkravet. Till det

riskbaserade kapitalkravet ska det adderas en riskmarginal, som beror på livförsäkringsavsättningens storlek. Summan divideras med livförsäkringsavsättningen och kvoten anger överskottsmålet.

Beräkningarna specificeras i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget.

5.6.3 Hantering om tillgångarna understiger överskottsmålet

Ifall den traditionella försäkringsrörelsens tillgångar understiger överskottsmålet ska Pensionsmyndigheten vidta åtgärder för att nå målet. En sådan åtgärd är att omplacera till mindre riskfyllda tillgångar vilket innebär att överskottsmålet justeras ned.

Ifall tillgångarna varaktigt hamnat under överskottsmålet ska detta rapporteras till styrelsen och till Finansinspektionen. Pensionsmyndigheten ska i sådana fall skyndsamt ta fram en handlingsplan och genomföra den för att åter komma över överskottsmålet. Exempel på åtgärder som kan vidtas är ändrade prognosgrunder följt av omräkning av belopp att utbetala.

5.6.4 Underskottshantering i enskilda försäkringar

Underskott på enskilda konton i traditionell försäkring täcks vid behov med kollektiva överskottsmedel.

6 Efterlevandeskydd för premiepension under pensionstiden

Under pensionstiden kan ett efterlevandeskydd tecknas för en fondförsäkring eller traditionell försäkring till förmån för namngiven medförsäkrad make eller sambo om vissa villkor är uppfyllda. Skyddet innebär att premiepensionen fortsätter att utbetalas till efterlevande make/sambo så länge denne lever. Vid tecknande av skyddet omvandlas försäkringen till en två-livränta som beräknas utifrån både den försäkrades och den medförsäkrades ålder.

6.1 Försäkringar på två liv

Pensionsmyndigheten ska vid beräkning på försäkring på två liv tills vidare anta att dödsfall för pensionsspararen och den medförsäkrade sker oberoende av varandra och med samma dödlighetsintensitet som vid beräkning på försäkring på ett liv. Pensionsmyndigheten ska ompröva detta antagande när tillräcklig erfarenhet har erhållits.

6.2 Teckning och ändring av efterlevandeskydd

6.2.1 Teckna efterlevandeskydd

Försäkring kan under pensionstid ändras genom tecknande av efterlevandeskydd för pensionsspararens make/sambo om vissa villkor är uppfyllda (91 kap. 2-4 §§ SFB).

Vid fondförsäkring behålls fondinnehavet oförändrat. Vid traditionell försäkring behålls det tekniska återköpsvärdet och den retrospektiva reserven oförändrade. Pensionsbelopp för fondförsäkring respektive traditionell försäkring räknas om i samband med ändringen.

Vid senare tilldelning av arvsvinst beräknas arvsvinsten som om försäkringen varit en två-livränta under hela den period arvsvinsten avser.

6.2.2 Borttag av efterlevandeskydd

Försäkring med efterlevandeskydd under pensionstid kan ändras till att gälla enbart på pensionsspararens eget liv när äktenskapet eller samboförhållandet upplösts på annat sätt än genom dödsfall om den försäkrade begär det (91 kap 8 § SFB).

Vid fondförsäkring behålls fondinnehavet oförändrat. Vid traditionell försäkring behålls det tekniska återköpsvärdet och den retrospektiva reserven oförändrade. Pensionsbelopp för fondförsäkring respektive traditionell försäkring räknas om i samband med ändringen.

Vid senare tilldelning av arvsvinst beräknas arvsvinsten som om försäkringen varit en en-livränta under hela den period arvsvinsten avser.

Vid nyteckning av efterlevandeskydd efter att försäkringen ändrats till att gälla enbart på pensionsspararens eget liv gäller bestämmelserna i 6.2.1.

6.2.3 Lägga till ny medförsäkrad då tidigare medförsäkrad avlidit

Om en medförsäkrad har avlidit och pensionsspararen senare ingår äktenskap eller blir sammanboende enligt definitionen i 91 kap. 4 § SFB kan pensionsspararen teckna efterlevandeskydd med en ny medförsäkrad.

Vid fondförsäkring ändras tillgodohavandet så att pensionsbeloppet att utbetala räknat på enbart pensionsspararens liv blir lika stort som beloppet att utbetala före ändringen. Pensionsbeloppet för pensionsspararen och den nya medförsäkrade beräknas därefter med det nya tillgodohavandet. Förändringen av tillgodohavandet resulterar i försäljning eller i undantagsfall köp av fondandelar och bokförs som pensionskapital frigjort genom dödsfall.

Vid traditionell försäkring beräknas ett tekniskt återköpsvärde för en försäkring som gäller enbart på pensionsspararens liv med det gällande garanterade beloppet. Det garanterade beloppet efter ändringen beräknas sedan med detta tekniska återköpsvärde som engångspremie. Den retrospektiva reserven ska ändras i samma proportion och ändringen redovisas som retrospektiv reserv frigjord genom dödsfall.

Vid senare tilldelning av arvsvinst beräknas arvsvinsten som om försäkringen haft sin aktuella form under hela perioden.

6.2.4 Övriga ändringar

Övriga tekniska ändringar ska ske enligt vedertagna försäkringsmässiga principer.